

JURNAL

PENTRU PESHINDIPEA ȘTIINȚELOR ȘI NATURALE ȘI ESACTE, ÎN TOATE CLASELE.

Pediunculat
de
BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 12.

(Anul al doilea)

Exemplu

Martie 22, 1857.

Compendiu: Despre comete. Planta Ricinus. Kamila. Comunicățiunile științifice mici.

Despre Comete.

Articolul 6-lea. III-a parte finală.

Să tragem acum chestiunea kăderci unei comete peste zna din stelele Chergăi.

Aici chestiunea se redăce la întrebarea: Dar din timpurile istorice, s'a vădit pe Chergă o stea apărând-se să stăgănd-se? Kăci în acestă kază, era permisă șpozițiunea, kă aceasta s'a șpmăș prin kăderea vrănei comete peste această stea.

Eată ce komănik istoria Astronomiei, despre acestă pșkă.

Pliniu vorbeshă în șvrașirile sale kă în timpăș lăi Hipparchu, (2000 ani înainte de Xp.) o stea pșoz s'a arătată îndată pe Chergă, mi aceasta a dat vestitășă Hipparchu ideia d'a face pș kataloră (o listă) de toate stelele Chergăi kă, pe-

nerașionile posterioare șă știe ce stele s'aș obserbată pe Chergă, în toată antikșitatea. Acestă kataloră s'a konserbată de Pliniu.

Șnă asemenea fenomenă, s'a obserbată mi în anii 1572 mi 1604 dșpă Xp.; adekă la 14 Noembrie 1572, Tycho de Brahe, vestitășă Astronomă d'atșnă a obserbat, kă în partea Chergăi kătre nordă, (adekă în konstelațiunea Cassiopea), a eșită o stea pșoz foarte ștrășuitoare; ea era așă de ștrășuitoare mi de lăminoasă kă mi lăceafăș de seara (venus). Dar steașă cea pșoz din anulă 1604, s'a arătată la 10 Oktombrie zioa keară, în konstelațiunea șarpeșă mi a avășă o pșprime așă de remarkabilă kă mi steașă lăi Iupiter. Noantea pșcedentă acestăi

zile, astă stea era încă foarte mică și a crescut foarte repede, prin zărmare trebură ca vr'șnă kataklismă fizică să se fi întimplat acolo, care a făcută p'această corpă черескă, să se aprinză аша de tare și de repede. Дъпъ 15 лѣпѣ, ачеастă stea нѣоѣ с'а фкѣтѣ дин нѣоѣ невѣзѣтѣ, фъръ а лѣсă вр'о зрѣтѣ.

Днѣ asemenea evenimentă d'о арѣtare periодикă а знеі stele нѣоѣ, с'а întimplată și ла анѣлă 1848. Авемă кѣноштинѣ акѣмă neste totă de zece evenimente аналоаѣ.

Кѣмă сѣ не еспікѣтăмă ачѣастă фантă ?

Newton zăche: stелеle fikse sîntă sorі ка ші soarele nostră ; fie—каре stea este знѣ пѣнкѣтă централă pentрă знѣ șistemă planetariș ка ші soarele nostră, însă noi vedemă нѣмаі stелеle дар нѣ ші planetеле лорѣ, fiindă—кѣ sîntă преа департе де ноі ; кѣчѣ чеа маі апроапе stea fikse este de дѣоѣ șте де миі де опѣ маі департе де ноі, де кѣтă soarele ; адекъ 4 bilioane миле географиче ! Дар sîntă sorі în Æniversă каре с'аș stinsă ші нѣмаі лѣческă, însă kîndă се întimplă сѣ казѣ вр'о cometă neste динмиі, атѣнчѣ с'априндă ші лѣческă дин нѣоѣ pentрă кѣтă—ва тимпă ші атѣнчѣ с'аратă fenomenăлă deskripsă despre знеle дин stele каре с'аș фкѣтѣ vizibile d'о датă, аș стрѣлѣчѣтă кѣтă—ва тимпă ші не зрѣтă еарѣ с'аș stinsă.

Дакъ арѣ fi аша, че консекѣнде кѣрѣоае с'арѣ пѣtea траѣе динтр'ачѣастă ; адекъ: интр'адѣвѣрѣ, кѣ cometеле кадă кѣте одатă neste знѣ corpă черескă, ші lăș априндă ші кѣ soarele nostră poate сѣ се stingă neste milioane de ani ші сѣ nearză лѣмина са ; атѣнчѣ пѣмѣнтăлă nostră, импрезѣтă кѣ toate челе—лаате planete, каре компѣнă șistemăлă nostră solariș, totă арѣ пѣtea esista зрѣmindă инвѣртѣрѣ лорѣ импреѣзѣрѣлă soareлă (кѣчѣ атракѣиunea soareлă нѣ depinde de лѣмина са) ; însă пѣмѣнтăлă импрезѣтă кѣ челе—лаате planete ар fi kondamnate ла о обскѣрѣitate profăndă ші neîntreprăntă !

Arago însă, bazată ne есперѣенѣеле moderne аșнра ардепеі обекѣтелорѣ materiale, zăche кѣ нѣ е нечѣсарѣ ка сѣ контрѣвѣимă кѣдепеі знеі comete, fenomenăлă маі șșșă çitată de repedea арѣtare а зпорѣ stele нѣоі ші марѣ каре рѣ—mîнă vizibile кѣтă—ва тимпă ші не зрѣтă се факă еарѣ невѣзѣбѣле. Опѣ—че fizikă шіе акѣмă кѣ

corpărѣle potă deveni лѣçitoare în зрѣma инфлѣн—целорѣ електриче, фъръ ка сѣ арзă ; prin зрѣmare се poate преа bine ка în знеle stele stinsă, саș сѣ zăchemă маі bine, în знеle corpărѣ обскѣре, каре се рѣѣтѣескă în снаѣиăлă Æniversăлă, сѣ зр—meze kîte odată знѣ прочѣсă електрикă, каре face сѣ devie foarte лѣçitoră. Апоі neste кѣтă—ва тимпă, ачѣстă прочѣсă încetează ші corpărѣle de—vină дин нѣоѣ обскѣре.

Аша дар, дѣпъ Arago, нѣ sîntemă silăiđ а priimi консекѣнда кѣ, cometеле кадă neste stele саș neste sorі, niçă ачѣеа кѣ sîntă în Черѣ stele stinsă ші prin зрѣmare poate ка ші soarele nostră сѣ се stingă вр'о датă ші сѣ не лăse în обскѣрѣitate !

Ne рѣmîne акѣмă а voră despre пѣнкѣтăлă алă treilea адекъ: despre posibilitatea ка о cometă mare (s. e. ка ачѣеа де ла 1811 саș де ла 1843, каре ера к'зпă milionă de opѣ маі mare де кѣтă пѣмѣнтăлă) сѣ се апроапе аtătă de мѣлă de пѣмѣнтă, în кѣтă сѣ'лă трагă кѣтре sine, лѣѣbindă атракѣиunea лă кѣтре soare, атѣнчѣ пѣ—mîнтăлă ва пѣрѣși soarele ші ва încene инвѣртѣ—rѣle sale импреѣзѣрѣлă cometei.

Дѣпъ лѣѣеа атракѣиunei, знѣ asemenea eve—nimentă нѣ е imposibilă. Сѣ șșșenemă акѣмă pentр'зпă momentă, кѣ ачѣстă evenimentă с'арѣ întimpla интр'адѣвѣрѣ ші сѣ vedemă акѣмă че консекѣнде арѣ еми дин ачѣастă skimbare pentрă локѣиторѣ пѣмѣнтăлă, кѣчѣ în asemenea ка—zрѣ noi sîntemă egoistă ші întreprăntă totă d'аș—na: че се ва în timpla атѣнчѣ кѣ noi oamenii ?

Сѣ șșșenemă кѣ пѣмѣнтăлă арѣ deveni знѣ sateliț алă cometei лă Halley, атѣнчѣ, kîndă ачѣастă cometă ва fi în perihelia са, пѣмѣнтăлă ва fi нѣмаі кѣ пѣçине milioane миле маі департе де soare де кѣтă акѣмă ; дар kîndă kome—ta ва fi în aphelia са, пѣмѣнтăлă ва fi де 36 opѣ маі департе де soare де кѣтă акѣмă. Апоі fiindă—кѣ ачѣастă cometă termina kariera са им—преѣзѣрѣлă soareлă în 75 ani, este дар інве—депатă кѣ ші анѣлă пѣмѣнтăлă ва deveni де 75 de ani акѣвалă, адекъ де 75 de opѣ маі mare де кѣтă акѣмă ; интр'ачѣстă тимпă, 5 ani пѣмѣнтăлă ва стрѣbate реѣиçнеле calde де лѣнѣ Saturnă ші ва аеа приѣѣварѣ, iară чеі—лалă 70 de ani, ва fi о iарпă неконтѣнтă !

În momentăлă periheliei cometei, пѣмѣн—

esneșă în artikoarele precedente, къ masa kometelorъ е аша de debilъ, (слабъ) în kită нъ poate fi vorba, ка о kometъ съ атрагъ пѣmintăлă кътре sine într'аџита, în kită съ'лă deslineaskъ de soare miș factъ dintp'insăлă satelităлă: сълă проприѣ.

Аша дар în privința ачеаста, пѣtemă преа bine рѣminea odihnăџи, къчи ниџи kometа de la 1680, каге ва ревени neste kite-ва съте de anі

нъ не ва атраге кътре sine, ниџи kometа лăи Halley, ниџи алтеле каге sîntă inkъ mi мѣлăлă маі miџи, mi пѣmintăлă nostră se ва вѣкѣра de esistința актăлă inkъ мѣлте miі de sekăлă, ва авеа анăлă сълă актăлă къ: variațiunile sale пѣкъле; ва fi о planetă eară нъ satelită, адекъ ва fi слăга сълăпнăлă, eară нъ слăга савџеі алăia, о pozițiune тоіă d'аџна fatală mi непѣкълă.

Planta Ricinus.

(Saș earba boerșăsi).

Ricini saș earba boerșăsi (*Ricinus communis*) este зна din plantele челе маі folositoare. În sistemăлă: лăи Linée, ачеастъ plantă е koppinsъ în klasa XXI-lea, dar în sistemăлă natăралă алă лăи Jussieu, річінăлă aparține de familia de *Euphorbiacée*.

Карактериле sale botanice, sîntă зрѣтоареле: трѣнкислещъ sîndă de rentă, рѣмѣросă, фѣрѣ пері: neste тоатъ planta, къ о колоаре алăастрѣ. Фрѣnzеле saș foile лăи стаă într'знă modă алтернативă (astă-felă џ) mi аă коаде лѣнџи, de forma знеі mine, околăлă лорă este dingată ka динџи знăи фѣрѣстрѣлă, florile sîntă adsnate în грѣне de forme кониче; крѣчиле formeзă знă знăиș mare къ трѣнкис, asemenea mi ратѣрилe къ крѣчи, dar тоате sîntă гоале не din пѣзнтрă, ка знă чизвѣкă; знеле florі sîntă maskăле авиндă мѣлте stamine mi алте: sîntă femеле; фрѣктеле (поамеле) sîntă niște kapsăле аконерите къ snini; în fie-каге kapsăлă се гѣшеите знă sîmvăре ovală, komprimată (анăsată în пѣзнтрă) ла аміндое пѣрџиле laterale, de колоаре ченăшіе, къ nete oakеше mi стрѣлѣчитоаре, fiindă inkisă într'o коаже tare mi fraџедă.

Patria ачестеі фрѣмоае plante este Indostan mi sădăлă Africă, dar се гѣшеите mi în знеле џѣрї din sădăлă Езропей, (прекъмă în Елада mi кеарă ла noi) în starea сълăватикă, алă-мăntерелеа este мѣлăлă къативатъ în грѣдиниле Езропей. Planta ачеаста, în sădăлă Езропей este ка о earăлă mikă, dar ла noi ажѣнџе ла мѣрїмеа знеі тѣле фрѣмоае mi înalte de ла 10—12 річїоаре; în sădăлă Africă, річінăлă este знă арборă

mare de мѣрїмеа: de ла 30—40 річїоаре mi трѣнкисăлă лăи ажѣнџе ла grosimea знăи річїорă: mi маі мѣлăлă.

Sîntă фелѣрїми de sneџe de річїнă, адекъ: *Ricinus viridis, Helde*. Foile sale нъ sîntă тѣiate преа адінкăлă. Ажѣнџе ла оаре-каге: інăлăџиме, інсѣ рѣmine тоіă earăлă.

Ricinus africanus, Milln. Are forma знăи арборă saș тѣле mi ажѣнџе ла інăлăџимеа de 30—40 річїоаре.

Ricinus lividus. Е колоратă маі мѣлăлă алăbastрă, de kită челе-лате sneџe.

Toate ачесте sneџe sîntă de folosăлă pentрă noi oamenі, къчи seminџеле ачестеі plante даă о remedie foarte преџџитъ în medicină адекъ *sntă de річїнă*. Кеарă din тимѣрилe лăи *Hippocrates* mi *Dioskorides*, ачеастъ plantă ера інтреџинџатъ în medicină, pentрă seminџеле еі: Seminџеле n'аă niџи о одоаре, інсѣ гѣстăлă лорă е знсѣросă mi дăлче, mi ласѣ în гѣрѣ знă гѣстăлă tare паре-къ не-інџеанѣ mi есџитъ скѣрпїнаре. Ачеаста provine din знтăлă koppinsă în seminџe; каге koppindă în sine алăвменă saș алăвшă de оă, mi гѣми mi каге серѣлă în medicină. Într'адеврăлă în тоатъ medicina нъ съ гѣшеите о кѣрѣџение (părgativ) аша de зџоарă mi de sigăрă ка знтă de річїнă. Кеарă pentрă stomache debile, знде опї-че кѣрѣџение poate съ адăкъ вѣлămare, знтă de річїнă нъ ватѣмъ нимикă, інсѣ нъ е de тѣгѣдџитă, къ pentрă знїі oamenі гѣстăлă ачестăи знтă е greșosă.

Ачестă знтă are маі мѣлте нѣмїрї în мѣлте џѣрї; s. e. în Езропа лăн нѣмескă знтă de рі-

чинѣ (oleum ricini), în Гречия іаѣ нѣмескѣ знтѣ де кикіномѣ (oleum cicinum), în Франца ии Америка, іаѣ нѣмескѣ знтѣ де касторѣ (oleum castoris) саѣ знтѣ де палиере (oleum palmae christi), еарѣ în а.те локсрї іаѣ нѣмескѣ знтѣ де керва (oleum de cherva).

Кіндѣ знтѣ іаѣ е проаспїтѣ, ете лимнеде, аре о колоре алѣз вїтїндѣ în галбенѣ, знѣ гсїтѣ дїаче, се тонеште în шпїтѣ (alcohol) ии ете о

кърѣеніе зшоарѣ; дар кіндѣ с'а інвекїтѣ, саѣ кіндѣ іаѣ а скосѣ дїн семїне прїн фервере саѣ інкїзїре, атнчї знтѣ іаѣ се тѣрѣзѣрѣ, девїне галбенѣ маї інкїсѣ, аре în сїне о акрїне аппїн-зїтоаре нентрѣ stomacѣ ии intestine (маѣ); продѣче маїте сшїрї афарѣ кѣ дѣрепе ии кеарѣ вѣрѣзїтѣрї ии инфламациїні интерїоаре, маї кѣ сеамѣ се інїмплѣ ачеста, кіндѣ маїїнкѣ чїне-ва семїне.ле кѣ тотѣ іаѣ ии кѣ пелїга лорѣ; кѣчї се

Арборѣ іаѣ Ricini în Африка.

ведѣ, кѣ прїнчїнѣ іаѣ е копїнсѣ токмаї în ачестѣ пелїцѣ, де ачѣа ете знѣ абзѣ іаѣ каре факѣ знїї оамѣнї ии femeї де ла ної, кіндѣ даѣ ферѣре де еарѣа воерѣзїї де бѣзїї нентрѣ фелѣрїмї де воале; кѣчї де маїте орї с'а інїм-плїтѣ, кѣ дѣпѣ о асеменеа вѣзїтѣрѣ, с'а арѣтїтѣ вѣрѣзїтѣрѣ ии зрїнарѣ, знѣ фелѣ де колерѣ, каре

а продѣсѣ ии нїште инфламациїні мортале. Фер-тѣра де рѣдѣчина ачестѣї планте, ете фолосї-тоаре нентрѣ колїкѣ, флатѣ, stenosѣ ии дѣрепе де ренїкї, дар ферѣра де фрїзѣзѣ ете фолосїтоаре în контра знорѣ инфламациїні де окї, рѣнї ии вѣзѣ саѣ esanteme ии nete; їнсѣ ренѣтѣмѣ сѣ нѣ кѣстеze чїне-ва а беа асеменеа ферѣтѣрѣ фѣрѣ ор-

donanța medicamentelor, cărți prețioase amă zisă, tre-
bze pstrăț o măsură convenabilă, altminter-
lea poate să devie foarte vrednic.

În klimăle calde unde acesă plante cre-
ște în klimă mară, în starea sylvatică, zădă de
păcină este întrebăndă și pentru diferite in-
trebănduri tehnice (ca zădă, zăd de kuni-
pă ș. c. l.).

Dar afară de utilitatea medicamentelor a acesă
plante, ea este cultivată și în grădini pentru fr-
uctuozitatea ei, cărți toate forma acesă plante și mai
k seamă fructuozitatea ei, sîntă foarte fructuoză. Așa
vedemă și aici k Natșra a împresăntă în ope-
rile sale, întocmăi ka zădă astori penială, pl-
kăză k folositoră. « Dulce cum utile ». Kămă
zice celebră poetă antikă (Horatius).

Къмила.

Артиколă II. Къмила în deserto.

Xenophon a zisă: « în ori-че корпă fr-
mosă rezidă o inimă fructuoză prețioasă și în
корпăрile зрїте, zădă sylvatică зрїте ». Nă voimă a
întra aici în analiza acesă sentențe în rapor-
tădă omădă, dar în raportădă къмилей, аcesă nă
s'adeverează. Корпăдă къмилей e departe d'a fi fr-
mosă, esteriorădă ei este аконеритă kă năște întрї-
търї; колоarea sa e ченшия, întр'zădă kăпă monoton,
are o кокоаша în suinare, алтă къмилей kăте dăoe
кокоаша; are o бъртă mare eșитă afară, zădă
rădă zăngă ka de левдăдă și капăдă mikă ka de
oaie, nasă латă, гъра ларгă, kă бзза d'asъpra
крпăтă; toate аcesă, zădă, nă sîntă nepremittă
къалитăдїле zădă корпă fructuoză, dar kă toate аcesă-
stea, къалитăдїле морале але аcesăдă animală sîntă
foarte prețioase, кепăдă și nefructuoză кор-
пăдă, este făкăтă întр'adinsă ka s'ă serve аcesă-
торă къалитăдї морале. Natșra a vrăтă s'ă fакă
din къмилă zădă калă de deserto, адекă zădă ani-
малă кепе s'ă fie în stare a пърта грестăдї марї,
a змела foarte iste пе nisăдă, fърă s'ă се кă-
funde întр'insă și mai kă seamă a змела zăle
întреңї întр'o deserto грозавă fърă mпкape și
fърă бзвърă; de аcesă, kămă zădă, Natșra a ако-
неритă корпăдă ei kă întрїтърї ka s'ă поатă пър-
та грестăдї марї. fърă s'ăй nese săдă s'o sъpere
чева, ъ a dată пе suinare зна săдă dăoe кокоаша
pline de gresime, de unde корпăдă animală
se nătrește kăндă nă стъпнăкă мэлтă timpă; пе-
нтрă аcesă, къмила kăндă a змелăдă мэлте zăле пе-
mпкăтă, кокоаша ei се mikșiorează s'ă тълпă, къ-
мила are năște периниде змелате ka s'ă nă се
kăfunde în nisăдăдă zăkată алă desertoї, de аcesă
къмила nă poate змела пе zăдă пьmintă zmedă,

кърї алънекă și Аранї sîntă silijă атзчї а пне
în poroiă коворе și алтă asemenea лăкрърї s'ă
пичюареле къмилей, ka s'ă калче пе dănsеле, еарă
nă în poroiă. Бзрта mare a къмилей провине
din konstrăkționea stomăкăдă, кърї къмила р-
мерă ка боз, oaie, капра și червă; ka toate аcesă-
ste animale рмерăтоаре, are și ea патрă stomăche;
insă къмила are o konstrăkționea партикларă, адекă
în stomăкăдă ei челă mare are ka năște чөлэ
săдă kăсăде pline de апă. Kăндă къмила s'ă пре-
гăтеște de дрэмă, веа мэлтă апă; o parte mikă
d'întр'аcesăдă făidă este întребăndă pentru мо-
ментăдă актăдă, пе kăндă чеа mai mare parte
remine дрентă резервă în корпăдă кепе, къл-
ториндă мэлте zăле în deserto și neavăндă апă
de бзтă, o skoate din măgazia че o are în sto-
макăдă s'ăдă și potolește setea. Zădă аđă și
pretinsă kă Араня fiindă desperată de sete taie kăте
odată къмила лăдă și веа апа че се афă în stoma-
кăдă ei; insă аcesă nă s'ă адеверитă, prețioasă
afirmă voiaționăдă Kotschy, mai kă seamă kă
аcesă апă este amară și grețoasă.

De și корпăдă къмилей nă e fructuoză,
dar къалитăдїле ei морале sîntă foarte fructuoză.
Аcesăдă animală este foarte рьдăторă, foarte
băндă, foarte аташатă de стъпнăдă s'ăдă și кепăдă
foarte simțitoră. Къмила din караване аратă o
mare neastăмпъраре kăндă nă vede пе стъпнăдă
s'ăдă, înчепе s'ă străде ка zăдă зрăдă și nă се по-
толеște, năпă n'ă гăsită пе стъпнăдă s'ăдă; dar
кăтре проценитра са аратă o tandреңă foarte
delikată. Kăндă къмила dăдă цїдă пьzăдă s'ăдă,
zăдă toate лăмеа și nă vede nimikă че се mai
întимпăдă împреңăзрăдă ei. Kăндă moare zăдă pădă

de кѣмілѣ, атѣнчі Аравіахъ аскѣнде пѣіахъ морѣхъ, дін окіі пѣмеі саіе кіте-ва зіае, аатмітереіае арѣ мѣрі ші еа де деспераре ші де доліѣ. Кіндѣ кѣміла есте сѣ се інкарче, Аравіахъ ꙗ фаче знѣ семнѣ, еа се ласѣ атѣнчі не ценскі ші рѣміне лінітітѣ ін тотѣ тімпіахъ не кіндѣ діне операціі-неа інкѣрктѣспей. Дѣпѣ че с'а терміналѣ інкѣрктѣспра, кѣміла се скоалѣ ші змелѣ кондѣсѣ нѣ кѣ бѣтае, чі кѣ кінтечіае стѣпінелі сѣѣ

Дар сімдіндѣ еа кѣ с'а інкѣркатѣ дестѣлѣ ші інкѣрктѣспра тотѣ зрѣоазѣ, дѣ знѣ семнѣ де десанрозаре ші де мѣате опі нѣ ва сѣ се скоале саѣ кіндѣ о скоалѣ кѣ сіла, нѣ се тішкѣ де локѣ пічі кѣ бѣлаіе, апоі кіндѣ омѣлѣ о некѣжеміте преа мѣлѣ, кѣміла ден'іне сѣрїоасѣ нате кѣ пічоареле д'інанте ші есте кеарѣ ін старе а рѣне тіна саѣ пічіорелѣ тіранелі сѣѣ. Прімеѣва-ра ін тімпіахъ імпрезѣрпей, маскѣлелѣ деніне сѣрїосѣ ші трѣже сѣ се пѣзеаскѣ чіне-ва де дінсѣлѣ; ін тотѣ тімпіахъ ачеста (40 де зіае) нѣ мѣнінкѣ маі німікѣ ші скоате неінчетатѣ спѣ-мѣ дін гѣра са.

Квалітѣдіае преціоасе аіе кѣмілеі аѣ сѣкѣтѣ не Аравіа а о пріві нѣ ка знѣ анімалѣ дѣмес-тікѣ, чі ка знѣ мемѣрѣ алѣ famіліеі саіе. Кіндѣ іі а пѣскѣтѣ знѣ пѣіѣ де кѣмілѣ, елѣ зіае кѣ ꙗ а пѣскѣтѣ знѣ амікѣ. Інтр'адевѣрѣѣ, Аравіахъ по-мадѣ кѣлѣторѣ ін десеpte, н'аре не лѣме знѣ амікѣ маі крѣдінчіосѣ де кітѣ кѣміла са, кѣчї ін моментѣлѣ де перікѣлѣ кіндѣ тоуі камаразіі сѣі дін караване ꙗлѣ аѣ лѣсатѣ сінгѣрѣ ін десеpte кѣлїндѣ дін егоїзмѣ а'шї скѣпа віага лорѣ пропріе, кѣміла нѣ'лѣ ласѣ, чі імперѣемте кѣ дінс-сѣлѣ перікоелѣ ші спѣранѣа.

Патріа кѣмілеі сінтѣ цѣрїае кѣлѣдроасе дін Азіа ші Афріка. Аічі дін тімпірїае челе маі антїче, кѣміла а фостѣ дѣмесітїае. Кеарѣ де Патріархѣлѣ Аврамѣ, зіае Бібіа «елѣ а авѣлѣ мѣлїї воі, оі ші кѣміле». Кѣміла крѣмте піпѣ ла вірста де 7 ані ші трѣемте 40 піпѣ ла 50 де ані. Femела fatѣ ін тотѣ аніахъ знѣ пѣіѣ кѣре о сѣре де лантеле еі, че есте д'знѣ гѣстѣ амарѣ ші сѣ-ратѣ ші д'о колоаре віпѣтѣ, кеарѣ ші неарѣ кіте одатѣ. Дар пѣрѣлѣ кѣмілеі е foarte прецісітѣ ші се фаче дінтр'інсѣлѣ вестмінте де «перї де кѣ-міле» кѣре аѣ знѣ преці foarte скѣмпнѣ.

Сінтѣ дѣоє спѣце де кѣміле зна кѣ дѣоѣ кокоаше не сїнаре (Camelus Bactrianus, кѣре

e prezentatѣ ін сігѣра дін No: 11) ші алта кѣ о кокоашѣ ін міжлокѣлѣ сїнітѣрпей (Camelus dromedarus). Челе д'інтііѣ провіне дін Bactria, (Turkestan d'astѣзі) се гѣсеunte дѣмесітїае ін Азіа централѣ, Tartaria, Thibet піпѣ ла хотареле Кінеі. Ачѣастѣ серѣѣ маі мѣлѣ пентѣрѣ транспортареа грѣстѣділорѣ маі дар нѣ змелѣ істе; мѣрїмеа лѣі е де 7 1/2 пічоаре, колоареа оакешѣ; не канѣ, гітѣ ші консе арѣ перї де кѣмілѣ. Кар-неа пѣілорѣ тінерї е вѣнѣ де мінкаре.

Кѣміла кѣ о кокоаше (C. Dromedarus) е маі мікѣ де кітѣ чеа прецентѣ, арѣ мѣрїмеа де 5—7 пічоаре, пѣрѣлѣ сѣѣ е тоале ка ліпа, foarte лѣпгѣ ла гітѣ ші ла кокоаше, колоареа са о маі дескісѣ. Сінтѣ кѣміле де колоаре че-пѣшіе, галелѣ алѣ ші неарѣ. Патріа ачестей кѣміла сінтѣ Аравіа ші нордѣлѣ Афрікеі. Челе маі вестїте вінѣ дін цѣара Darfur дін Авісініа.

Сінтѣ мѣате пасе де кѣміле: знеле нѣміте «Camel» змелѣ маі інчетѣ дар поарѣтѣ мѣате грѣстѣді піпѣ ла 1200 сѣнті ші кѣміла фаче кѣ ачѣастѣ грѣстате не сїнаре, 15—20 міле цѣографіае ін 24 оре. Дар паса нѣмітѣ «Mehari» нѣ поар-тѣ грѣстѣді ші серѣѣ ла кѣлѣрїе. Ачѣастѣ пасѣ де кѣмілѣ арѣ о ідеалѣ естраордїнарѣ; ка о стѣеатѣ стрѣѣате десеpta ші індатѣ с'а сѣкѣтѣ не-вѣзѣтѣ. Сінтѣ есемпле, кѣ знѣ Mehari а сѣкѣтѣ о кале де 30 міле (15 поште) інтр'о зі! О ім-прецісіраре кѣрїоасѣ есте ла змелелѣлѣ кѣмілеі, кѣ інантеазѣ кѣ аміндѣоѣ пічоареле де ла о парте ші не зрѣтѣ кѣ челе-лаате дѣоѣ дін пар-теа чеа-ѣ-лаатѣ, не кіндѣ калѣлѣ інантеазѣ кѣр-мезішѣ кѣ знѣ пічіорѣ де панте де ла о парте ші кѣ знѣ пічіорѣ де ла чеа-ѣ-лаатѣ парте. Ачѣестѣ змелетѣ алѣ кѣмілеі фаче кѣ вакчілеазѣ (шовѣеште) змелїндѣ ін дреанта ші ін стїнга ші чїне нѣ е обїчнїтѣ а змела кѣларе не кѣмілѣ, лесне поате сѣ казѣ жосѣ.

Este іnteresantѣ. зікѣ воіажорїї, а ведеа знѣ Аравіахъ змелїндѣ ін десеpte не кѣміла са. Маі пічі одатѣ нѣ се аѣде сромотѣл знѣ вічіѣ, пѣмаі кѣ кінтече ші кѣ лѣасте есте кондѣсѣ кѣміла ін дрѣмѣлѣ еі; апоі не дрѣмѣ кіндѣ Аравіахъ се дѣ жосѣ змелїндѣ лінгѣ кѣміла са, атѣнчі іі спѣне фелѣрїмі де історїї, де анекдоте, де поезїї ші де кінтече традіціонале ші кѣміла інтоарче ка-пѣлї кѣ окіі сѣі, паркѣ аскѣлѣ кѣ іnteresѣ ла челе че іі повестеште стѣпінелѣ сѣѣ. Аша

terminu lăngă și ostentivitatea sa călătorie Arabă în petreceri cu amici săi din pernele animale; apoi kindă a ajunsă la scopul călătoriei sale, kindă are să descrie marș, cămăla de sine apleacă capul în jos, se pune pe genuri ca să impresioneze stăpînului săi acesă operațiune.

Unu tablu pămăi pămăi interesantă prezentă o familie de Arabii nomazi în orientă cu cămilele lor. O asemenea colonie migrațoare posedă de multe ori multe sute cămile. Demneada le trimite la kimpul la pasăune ca p' o chiră, seara le întorcă acasă, totuși la meza noapte, murgă cămilele. Din lante fakă unu și o bășcăruș spiritoasă care imbată tare pe om. Dăru ce cămăla aș consumată kimpie de pasăune, colonii ridică cortărie lor și să dăru

la altă parte, căci poplăii nomazi sîntă siliți a skimba adese-ori lozincule lor. Nechesitatea kimpilor lor noi de pasăune pentru animalele, le sileskă la acesă viață migrațoare și nestătornică. Eată cu cămăla cu kăalitărie sale prețioase, a mijlocită civilizațiunea antikă, mișcăriele karavanelor prin deserte și relațiunea internațională între poplăii primitive care, făr cămăla, ară fi rămasă izolate și izolate. Eată kămă unu animală a influențată asupra soartei unu continentă! Kămă cămăla blîndă, nevinovată fidelă, cu o patăru poetikă, amica și a mărzică, kămă acesă animală socială neseparabilă în viața Arabă, a pătăru kăribă la invenția poeziei orientale a acesă poezii sălime, neimitabile și adinți. Kămă în cămăla este personifiată totă orientă!

Komunikatiuni științifice mici.

Kometele sîntă ele lozite de oameni?

Măru din Astronomi aș tratată acesă kvestiune. Unu aș zisă cu în prezența skimărilor eschive ale temperaturii neste komete ară fi imposibilă ca să loziasă acolo fiindă vii, dar alții aș citată esemplăle celebrelă Astronomă Halley care, inkizîndă-se într'unu klopotă d'afundătoră în mare, a rămasă pe fîndă mără unu timpă konderabilă. Alții aș citată esemplăle lui Gay-Lussac care, la 16 Septembrie 1804, s'a silită cu unu aerostată sșă în aeră la o înălțime de 7016 metri neste nivelă mără, unde barometră arată 329 milimetri și termometră, 9° sșă zero. Iar alții aș citată esemplăle D-lor Barral și Bixio care, la 27 Iunie 1850, s'aș porosită în fîndă mără într'unu klopotă, și aș rămasă 20 de minste pe fîndă mără la o adințime de 7049 metri unde

barometră arăta pămăi 315 milimetri termometră 49° sșă zero!

Iată, zikă, cu oamenii potă răbda în asemenea estremități în raportăle temperaturii și ală desimele aeră.

Nă poate nimini într'adevără a decida kvestiunea acesă. E destăle cu unu kămă cu nă imposibilă cu komete să fie lozite de oameni, însă adăoga într'unu modă spiritală Fontenelle în anulă 1686. « Nă e probabilă cu oamenii lăneră, planetari să kometari să fie totă ca și noi stănepoții lui Adamă. Asta ară prezenta o difikălate teologică, apoi spre a evita acesă, zikă cu oamenii lăneră să kometari, nă sîntă fărăci ca noi. Dar kămă sîntă? Zăru năutiă! Și dăru iutică chine-va mă mătă de kămă mine despre acesă artikolă esteră, să mă învece și pe mine ceva. »